

The background features a dark blue gradient with a large, semi-circular shape on the left. Overlaid on this are several light blue puzzle pieces. In the upper center, a pair of hands is shown placing a puzzle piece into the larger assembly.

Elinikäisen Ohjauksen strategia 2020-2023

Neuvotteleva virkamies Ulla-Jill Karlsson

Elinikäisen ohjauksen strategian tavoitteet



Tietoon perustuen

Strateginen tavoite

Ohjauksen järjestämistä koskevat päätökset perustuvat tietoon.

Kansallisella, sektorirajat ylittävällä palvelujen ja **vaikuttavuuden seurannalla** voidaan tehostaa tiedolla johtamista sekä paikallisesti että kansallisesti.

Urasuunnittelutiedon hallinta tuo jatkuvuutta koko elinkaaren aikaiseen ohjaukseen.

Tietoon perustuen

Toimenpidesuosituksukset hallituskaudella 2020–2023

1. Asetetaan sektorirajat ylittävät yhteiset elinikäisen ohjauksen seurantakohteet ja arviointivälineet.
2. Tarjotaan toimijoille tukea seurantavälineiden käyttöönottoon.
3. Tietoa kerätään eri sektoreiden ohjauspalveluiden saatavuudesta, laadusta sekä vaikuttavuudesta ja tuloksista.
4. **Kehitetään** pysyviä työmuotoja ja -tapoja, joilla saadaan systemaattisesti eri toimijoiden yhteiseen käyttöön valtakunnallisesti tuotettua yhdenmukaista tietoa ja työvälineitä ohjaustyön tueksi.
5. Johdetaan toimintaa yhä enemmän tietoon perustuen valtakunnallisesti, alueellisesti, paikallisesti sekä organisaatio- ja asiantuntijatasolla.

Tietoon perustuen

Strategiassa tarkastellaan ohjausta koko elinkaaren mittaisena jatkumona, joka on vuoropuhelua yksilön ja hänen omien urasuunnittelutaitojen sekä niitä tukevan tiedon, neuvonnan ja ohjauksen välillä.

Elinikäistä ohjausta edistetään kokonaisuutena, jossa huomioidaan yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan tavoitteet.

Strategiasta käytäntöön

- **Strategiassa on sekä pitkän tähtäimen tavoitteita että konkreettisia toimenpiteitä hallituskaudella toteutettavaksi**
- **Strategiaa toteutetaan myös esim.**
 - Hankkeissa kuten perhevapailta töihin -hanke, uraohjausta työpaikalla –hanke, maahanmuuttajien neuvonta- ja ohjauspalveluilla, maahanmuuttajien osaamiskeskuksissa, hyvän ohjauksen kriteereillä (OKM ja OPH) jne.
 - Alueilla ELO-verkostot (ELYjen koordinoimat)
 - TEM ja OKM jatkuvassa vuorovaikutuksessa alueiden kanssa (TNO-päivät, ELOLIV-tapahtumat, vapaamuotoiset keskusteluhetket Teamsissa strategian ympärillä)
- **Viestintä <https://okm.fi/hanke?tunnus=OKM061:00/2021>**

Keskeiset toimenpiteet hallituskaudelle

Strateginen tavoite	Toimenpide	Hallitusohjelmahanke	Vastuu- tahot	Rahoitus	Aikataulu
Saavutettavasti ja asiakaslähtöisesti	Uraohjauksen kehittäminen TE-hallinnossa (Pohjoismainen malli)	Työllisyystoimet	TEM	Kansallinen budjetti	2022->
Saavutettavasti ja asiakaslähtöisesti	Opinto-ohjauksen kehittämisohjelma ja resurssit	Oppivelvollisuus	OKM	Kansallinen	2020->
Saavutettavasti ja asiakaslähtöisesti	Urasuunnittelutaitojen kehittäminen ja työssäolevien proaktiivinen ohjaus	Jatkuva oppiminen / TYÖ2030	OKM TEM STM	RRF	2021->
Laadukkaasti ja yhdenvertaisesti	Ohjaajakoulutusten kokonaisarviointi ja kompetenssit	Elinikäinen ohjaus	OKM TEM	RRF	2021->
Laadukkaasti ja yhdenvertaisesti	Ohjaajien täydennyskoulutukset	Jatkuva oppiminen / työllisyys	OKM TEM OPH	RRF ESR+	2022->
Digitaalisesti	Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus	Jatkuva oppiminen / työllisyys	OKM TEM KEHA OPH	RRF	2020->
Monialaisesti ja koordinoidusti	Monialaisen ohjauksen kehittäminen (tukirakenne, lainsäädäntö, kehittämistoimet)	Nuoret / Työllisyys / Jatkuva oppiminen / Sote	TEM OKM STM KEHA OPH	Kansallinen ESR+	2021->
Monialaisesti ja koordinoidusti	Elinikäisen ohjauksen koordinaatio	Työllisyyden ja jatkuvan oppimisen palvelukeskus	OKM TEM OPH	Kansallinen + RRF	2021->
Tietoon perustuen	Ohjauksen laadun ja strategian toteutumisen seuranta	Julkisen hallinnon strategia	OKM TEM STM	RRF Osana muuta työtä	2021->



Elinikäinen ohjaus ja osaamisen tunnistaminen

RRF: 7 M€ (EU:n elpymis- ja palautumistukiväline)



Ohjauksen koordinaatio ja tiedonhallinta (1,2 M€)

- koordinoidaan valtakunnallisesti eri sektoreilla tapahtuvien tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittämistä
- rakennetaan malli valtakunnalliseen elinikäisen ohjauksen laadun seurantaan kriteereineen ja mittareineen, edistetään elinikäisen ohjauksen tiedolla johtamista
- tarkastellaan tarvetta laajalle kansallisen ohjauksen tilan arvioinnille
- Rekrytointi käynnissä: 1 henkilö (2022-2024) TEM

Urasuunnittelutaidot (1,2 M€)

- esiselvitys Suomen tilanteesta ja kansallisista tarpeista ja kansallisen viitekehyksen pohjatyö
- urasuunnittelutaitojen kokonaismallin rakentaminen, jalkautus ja seurannan kehittäminen
- Rekrytointi KEHA-keskukseen: 1/2 henkilö (2022-2024)

Ohjaajien täydennyskoulutukset (1,6 M€)

- ohjaajakoulutusten kokonaisarviointi, jossa tarkastellaan ohjausalan ammattilaisten osaamisvaatimuksia eri konteksteissa, eri koulutusväyliä ja -rakenteita sekä sisältöjä
- kehitetään koulutusten sisältöjä vastaamaan monimuotoistuvia osaamistarpeita ja lisätään täydennyskoulutuksia liittyen ohjaajien digitaitoihin, kieli- ja kulttuuritietoisuuteen, vihreään siirtymään sekä sukupuolten tasa-arvon edistämiseen
- Rekrytointi KEHA-keskukseen: 1/2 henkilö (2022-2024)

Työikäisten osaamisen tunnistaminen (3 M€)

- Luodaan työpaikoilla ja muualla kertyneen osaamisen tunnistamiseen työvälineitä ja menettelyjä tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksen laajentamisen tai osaamismerkkien ja muiden osaamiskuvausten avulla. Hyödynnetään jatkuvan oppimisen digitaalista palvelukokonaisuutta.
- TEM-OKM: Osaamisen tunnistamisen työryhmä perustettu -> sidosryhmätyöryhmä kokonaisuuden koordinoitiin (osa RRF toimeenpanoa). Työryhmä on kokoontunut 5 kertaa ja järjestänyt yhden kuulemistilaisuuden.
- Rekrytointi käynnissä: 1 henkilö (2022-2024) TEM

Suomen kestävän kasvun ohjelma: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163176> > Sivulta 198 alkaen ”Jatkuvan oppimisen uudistus”, jossa

ivistamisesta ja osaamisen tunnistamisesta



OKM: Opinto-ohjauksen kehittämisohjelma 2020-2022



- Vahvistetaan oppivelvollisten ja koulutuksen järjestäjien edellytyksiä varmistaa opintojen jatkuminen ja toisen asteen tutkintojen suorittaminen.
- Kehittämisohjelman pysyvä rahoitus on noin 24,3 miljoonaa euroa/vuosi (josta oppivelvollisuuden laajentaminen noin 20 miljoonaa euroa/vuosi). Lisäksi hankerahoitusta 9,3 miljoonaa euroa (2020–2022).
- Toteutetaan tiiviissä yhteydessä oppivelvollisuuden laajentamisen valmisteluun sekä osana Oikeus oppia – ohjelmaa, Oikeus osata -ohjelmaa sekä Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelmaa.
- Ohjelman toteutusta seurataan osana Oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanoa: seurantasuunnitelma 2021–2024

Yhteiset kehittämistoimet:

- Varmistetaan johdonmukaisesti ja *tutkimustietoon* perustuen *yksilöllinen* opinto-ohjaus
- Päivitetään *hyvän ohjauksen kriteerit* tukemaan oppivelvollisuuden laajentamista (Kevät 2022)
- *Vahvistetaan sektorirajat ylittävää osaamisen kehittämistä*
- Opetushallitus vahvistaa *oppilaan- ja opinto-ohjaajien täydennyskoulutusta*
- *Kehitetään verkkopohjaisia ja digitaalisia ohjausmenetelmiä ja -palveluita tukemaan ohjauksen toteutumista osana jatkuvan oppimisen digitaalisen palvelukokonaisuuden kehittämistä.*
- Parannetaan tiedonvaihtoa perusopetuksen, toisen asteen ja nuorisotoimen välillä.
- Seurataan ja ohjataan kehittämisohjelman tavoitteiden toteutumista ja toimenpiteiden etenemistä

Opinto-ohjauksen kehittämisohjelma 2020-2022

- **Oikeus oppia - varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittämisohjelma**
 - Valtionavustus perusopetuksen oppilaanohjauksen kehittämiseen (3 miljoonaa euroa). Käynnissä 22 paikallista kehittämisverkostoa, joissa mukana 95 opetuksen järjestäjää. Tutkimuspohjaista yhteistyötä oppilaanohjauksen kehittämisen tueksi, teemoina mm. sukupuolittuneet työmarkkinat, maahanmuuttotaustaiset oppilaat.
 - VN TEAS-hanke TET-jaksojen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kehittämiseksi valmistuu 2022
 - Tutkimuspohjainen kehittämishanke nivelvaiheen opinto-ohjauksen kehittämiseksi
- **Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä perusopetuksen oppilaanohjausta vahvistettiin pysyvillä määrärahalisäyksillä (vos) ja lainsäädännöllä**
 - Oppilaanohjauksen järjestämiseen hakuvaiheessa (2,6 miljoonaa euroa/vuosi)
 - Perusopetuksen 8–9 vuosiluokille uutena toimintamallina tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus (3,2 miljoonaa euroa/vuosi)
 - Oppivelvollisuuden laajentamista perusopetuksen oppilaanohjauksen osalta seurataan erillisellä tutkimuksella, tavoitteena vahva pedagoginen kehittäminen

Opinto-ohjauksen kehittämisohjelma 2020-2022

- **Oikeus osata - ammatillisen koulutuksen laatu- ja kehittämisohjelma, rahoitus 5,6 miljoonaa euroa**
 - Kehitetään laadukkaita, opiskelijoiden tarpeisiin vastaavia ohjaus- ja tukipalveluja ja erilaisia ohjauksen malleja sekä vahvistetaan ohjaus- ja tukipalvelujen sekä uraohjauksen suunnitelmallista kehittämistä
 - Tehostetaan nivelvaiheiden (perusopetus/toinen aste/ korkea-aste) opinto-ohjausta
 - Kokonaisuudessa toteutetaan kymmenen verkostohanketta. Valtakunnallinen koordinaatiohanke VALO seuraa hankkeiden kehittämistyötä sekä kokoaa ja levittää hankkeiden tuloksia. VALO tekee myös pohjatyötä Hyvän ohjauksen valtakunnallisten kriteereiden laatimiseen ammatillisen koulutuksen osalta.

Lisäksi ammatillisessa koulutuksessa lisätään opinto-ohjauksen määrää osana opetuksen ja ohjauksen lisämäärärahaa sekä kohdennetaan lisämäärärahoja oppivelvollisten ohjaukseen (keskeyttämisuhan alaisten tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelijoiden lisäohjaukseen).

Opinto-ohjauksen kehittämisohjelma 2020-2022

Lukiokoulutuksen laatu - saatavuusohjelma

- Hyödynnetään opinto-ohjauksen kehittämisessä lukioiden kehittämisverkostoa (LUKE –verkosto).
- Suunnataan opettajien täydennyskoulutukseen varattuja määrärahoja myös lukiokoulutuksen opinto-ohjaajien täydennyskoulutukseen.
- Uuden lukiolain (2018) edellyttämät ohjausta koskevat uudistukset otetaan täysimääräisesti käyttöön uusien opetussuunnitelman perusteiden myötä elokuussa 2021. Opinto-ohjauksen uudistuksen lisäkustannuksiin on varattu 4,3 miljoonaa euroa/vuosi vuodesta 2021 alkaen.
- Osana oppivelvollisuuden laajentamista lisäresursseja keskeyttämishuonalaisten tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelijoiden lisäohjaukseen (1,7 miljoonaa euroa/vuosi).
- Opinto-ohjauksen kehittämisessä hyödynnetään lukioiden kehittämisverkostoa (LUKE –verkosto).
- Opettajien täydennyskoulutukseen varattuja määrärahoja suunnataan myös lukiokoulutuksen opinto-ohjaajien täydennyskoulutukseen. Opinto-ohjaajien uranaikaisen ammatillisen kehittämisen tueksi vahvistetaan verkostomaista yhteistyötä.
- Uuden lukiolain (2018) edellyttämät ohjausta koskevat uudistukset otetaan täysimääräisesti käyttöön uusien opetussuunnitelman perusteiden myötä elokuussa 2021. Opinto-ohjauksen uudistuksen lisäkustannuksiin on varattu 4,3 miljoonaa euroa/vuosi vuodesta 2021 alkaen.
- Osana oppivelvollisuuden laajentamista lisäresursseja kohdennetaan oppivelvollisten ohjaukseen. Lukiokoulutuksessa lisäresurssit kohdentuvat keskeyttämishuonalaisten tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelijoiden lisäohjaukseen (1,7 miljoonaa euroa/vuosi).

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (JOTPA)



- Edistää työikäisten osaamisen kehittämistä, osaavan työvoiman saatavuutta ja osallistumisen tasa-arvoa.
- Tavoitteena osaamisen kehittämisen tiiviimpi kytkös työelämän tarpeisiin sekä alueiden elinkeinojen ja elinvoiman kehittämiseen, ”työn ja osaamisen liitto”.
- Lisää koko koulutusjärjestelmän kykyä toimia nopeasti muuttuvassa maailmassa
- Keskusta koskeva laki tuli voimaan 1.9.2021. Työ keskuksessa alkoi 11.10.2021.
- Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksessa tulee työskentelemään noin 15 henkilöä, joista 5 määräaikaisissa tehtävissä vuosina 2021-2024. Johtaja Kirsi Heinivirta.
- Toimintaa ohjaa strateginen Palvelukeskuksen toiminnan kehittämissuunnitelma, jonka valmistelu käynnistyy vuoden vaihteessa

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (JOTPA)



Palvelukeskuksen tehtävänä on toimialaansa liittyvä:

- 1) tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen ja koordinointi;
- 2) osaamis- ja työvoimatarpeen ennakointitiedon analysointi;
- 3) erityisesti työssä oleville ja työvoiman ulkopuolella oleville suunnatun ja muuta julkisesti tuettua koulutustarjontaa täydentävän koulutuksen ja muiden osaamispalveluiden rahoittaminen;
- 4) alueellisten ja muiden yhteistyöverkostojen tuki ja vaikuttavuuden edistäminen.